

VERGROENING - BLIJVEND GRASLAND EN ECOLOGISCH KWETSBAAR BLIJVEND GRASLAND

Campagne 2020

Via de vergroening van directe steun wil Europa landbouwers betalen voor drie praktijken die van groot maatschappelijk nut zijn, maar niet vergoed worden door een normale marktwerking. Het behoud van blijvend grasland is één van deze drie praktijken. Omwille van de opgeslagen koolstof in de bodem is het behoud van het areaal blijvend grasland van belang in de strijd tegen klimaatverandering. Daarnaast zijn sommige percelen blijvend grasland door de aanwezige fauna, flora of specifiek relief of is het ecologisch kwetsbaar en is het nodig deze te beschermen.

Deze fiche verduidelijkt de aanduiding van blijvend grasland en ecologisch kwetsbaar blijvend grasland onder de vergroeningsmaatregel 'behoud van blijvend grasland' en de eraan gekoppelde concrete verplichtingen op het niveau van het landbouwbedrijf. Dit is een bijkomende bescherming van grasland, naast de bescherming die reeds onder de natuurwetgeving bestaat.

1 VOLDOEN AAN DE MAATREGEL BLIJVEND GRASLAND

U beschikt over:

- ▶ betalingsrechten in het kader van de basisbetaalregeling, en
- ▶ percelen blijvend grasland, of
- ▶ percelen ecologisch kwetsbaar blijvend grasland.

2 PERCELEN BLIJVEND GRASLAND

Elk perceel dat u gedurende een periode van vijf opeenvolgende jaren aanhoudt als 'grassen en andere kruidachtige voedergewassen', wordt 'blijvend grasland' (BG).

De administratie kent de status 'BG' toe aan een perceel, op basis van de gewascodes die u de voorbije jaren in de verzamelaanvraag aan dit perceel heeft toegekend.

Een perceel krijgt de status 'BG', als het **gedurende vijf opeenvolgende jaren** wordt aangegeven met een teeltcode voor grassen en andere kruidachtige voedergewassen, zoals bijvoorbeeld de codes: '60 – grasland, 660 – grasluzerne, 700 – grasklaver, 9828 – natuurlijk grasland met minimumactiviteit'. Ook '82 – braakliggend land met minimumactiviteit zonder EAG' wordt beschouwd als een subcategorie van 'grassen en andere kruidachtige voedergewassen'.

Deze status kunt u raadplegen via de elektronische verzamelaanvraag op het e-loket, via vergroening – (blijvend) grasland.

3 PERCELEN ECOLOGISCH KWETSBAAR BLIJVEND GRASLAND (EKBG)

De percelen met de benoeming 'ecologisch kwetsbaar' binnen de vergroening van het GLB zijn in 2 etappes aangeduid.

Eerst werden in 2015 binnen de Natura 2000-gebieden percelen als **EKBG** aangeduid, die in 2014 als blijvende grasland bekend waren en die in waterrijke gebieden of op veengronden gelegen zijn, of waarvoor reeds als historisch permanent grasland een verbod op het wijzigen van de vegetatie gold onder het Natuurdecreet.

Deze verzameling percelen werd vanaf 1 januari 2016 uitgebreid met percelen blijvend grasland in 2015 uit de landbouwstreek de Polders.

Het betrof enerzijds percelen binnen Natura 2000 met vergunningsplicht voor vegetatiewijziging en anderzijds percelen buiten de Natura 2000-gebieden die voorkomen op de kaart van de historische permanente graslanden in de landbouwstreek de Polders, die de Vlaamse Regering op 27 november 2015 definitief heeft vastgesteld. Het zijn percelen die reliëfrijk en eventueel soortenrijk zijn.

Er zijn dus 2 types EKBG: EKBG dat enkel onder **landbouwwetgeving (GLB)** valt en EKBG dat ook onder **natuurwetgeving** beschermd is door een scheurverbod of vergunningsplicht. Dit onderscheid is heel duidelijk gemaakt op het e-loket door een verschillende arcering: EKBG onder GLB beschermd is **verticaal gearceerd**, EKBG dat ook onder natuurwetgeving beschermd is, is **horizontaal gearceerd**. Dit onderscheid is belangrijk omdat de verplichtingen ook verschillend zijn. Zie verder onder hoofdstuk 5.

4 VERPLICHTINGEN IN HET KADER VAN DE ALGEMENE REGELING VOOR HET BEHOUD VAN BLIJVEND GRASLAND

Wanneer u beschikt over percelen blijvend grasland die geen EKBG zijn, dan moet u mogelijk aan bijkomende verplichtingen in het kader van de vergroening voldoen. De concrete verplichtingen in een bepaalde campagne (bv. 2020) hangen af van de waarde van de Vlaamse ratio blijvend grasland. De **ratio** wordt berekend op basis van de subsidiabele percelen van alle Vlaamse vergroeningsplichtigen. Het is de verhouding van het areaal blijvend grasland ten opzichte van het totale areaal landbouwgrond. De waarde van de Vlaamse ratio blijvend grasland wordt in elk campagne vergeleken met een Vlaamse referentieratio vastgesteld in 2015. In functie van het resultaat van deze vergelijking zullen de concrete verplichtingen voor uw bedrijf verschillen:

Situatie 1: de Vlaamse ratio van campagne X is met niet meer dan 5% gedaald ten opzichte van de Vlaamse referentieratio, vastgesteld in 2015. In dit geval moet u op uw bedrijf in campagne X geen bijkomende specifieke verplichtingen nakomen, bovenop het strikte behoud van percelen EKBG;

Situatie 2: de Vlaamse ratio van campagne X is met meer dan 5% gedaald ten opzichte van de Vlaamse referentieratio, vastgesteld in 2015. In dit geval moet u op uw bedrijf, in campagne X en X+1:

- ▶ het verbod op het omzetten of ploegen van alle percelen blijvend grasland respecteren;
- ▶ een eventuele verplichting tot heraanleg van blijvend grasland respecteren. De administratie zal vergroeningsplichtige landbouwers die in campagne X beschikken over een perceel dat volgens de verzamelaanvraag in campagne X-1 of X-2 nog blijvend grasland was, verplichten om het omgezette areaal gedeeltelijk of volledig heraan te leggen. Deze percelen zijn raadpleegbaar via de aparte grafische laag 'Referentiepercelen blijvend grasland' in de verzamelaanvraag op het e-loket. Indien

heraanleg op de oorspronkelijke percelen niet mogelijk is, mag u een overeenkomstige oppervlakte als grasland inzaaien of een eerder met gras ingezaaid perceel aanduiden. In deze gevallen zullen de percelen vanaf die campagne als 'blijvend grasland' beschouwd worden en moeten ze ook voor de volgende vijf opeenvolgende jaren als blijvend grasland behouden blijven. Een perceel dat al als grasland was aangegeven, moet u minstens zo lang als grasland behouden tot de termijn van vijf jaar is volgemaakt. De herinzaai moet uiterlijk op de uiterste indieningsdatum van de verzamelaanvraag voor de campagne X+1 gerealiseerd zijn.

- ▶ Indien deze laatste situatie van toepassing is in campagne X, zal de administratie u hiervan op de hoogte brengen in het laatste kwartaal van jaar X.

5 VERPLICHTINGEN ECOLOGISCH KWETSBAAR BLIJVEND GRASLAND

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen EKBG dat enkel beschermd is door landbouwwetgeving (verticale arcering op e-loket) en EKBG dat ook beschermd is door het vegetatiewijzigingsverbod of de vergunningsplicht voor vegetatiewijziging volgens de natuurwetgeving van het Natuurdecreet (horizontale arcering op e-loket).

Voor percelen aangeduid als EKBG die niet onder de bescherming van het Natuurdecreet vallen, geldt een verbod op ploegen of omzetten naar andere vormen van grondgebruik dan 'grassen en kruidachtige voedergewassen'. Gewoon graslandbeheer inclusief doorzaaien is toegelaten.

Voor percelen aangeduid als EKBG die ook onder de bescherming van het Natuurdecreet vallen, geldt dat het wijzigen van de vegetatie door geen enkele handeling (bv. ploegen, toepassen van gewasbeschermingsmiddelen, doorzaaien, reliëf wijzigen, ...) is toegelaten.

Het ploegverbod op alle percelen aangeduid als EKBG, betekent concreet ook dat het reliëf, inclusief het microreliëf zoals laantjes, van deze percelen **niet** mag gewijzigd worden.

De bemesting van ecologisch kwetsbaar blijvend grasland valt onder de toepassing van het mestdecreet. Er zijn 2 regimes:

- ▶ Op **landbouwgronden** die in **kwetsbaar gebied natuur** liggen, geldt een **bemestingsverbod**. Dat betekent dat elke vorm van bemesting verboden is met uitzondering van de bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing (maximaal 2 GVE/ha op jaarbasis). De kwetsbare gebieden 'natuur' komen overeen met de bestemmingen 'natuurgebieden', 'natuurontwikkelingsgebieden', 'natuurreservaten' en 'bosgebieden op de gewestplannen of de bestemmingen 'natuur en reservaat' en 'bos' volgens de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP's). Binnen die gebieden kan voor sommige percelen onder bepaalde voorwaarden vrijstelling van het bemestingsverbod verkregen worden door 2 bepalingen: de ontheffing en de huiskavel. De ontheffing is uitdovend en gaat verloren door overdracht van het gebruik van het perceel. Op de website van de Vlaamse Landmaatschappij (www.vlm.be) is hierover een brochure terug te vinden, samen met twee toelichtingen. In deze brochure zijn alle rechten en plichten geduid alsook de overdrachtsbepalingen toegelicht.
- ▶ Op **landbouwgronden** die **niet in kwetsbaar gebied natuur** liggen, gelden de algemene bemestingsnormen van het mestdecreet.

6 VRIJGESTELD VAN DE HERINZAAIVERPLICHTING EN HET VERBOD OM BLIJVEND GRASLAND OM TE ZETTEN

- ▶ Elke landbouwer **zonder betalingsrechten** is **niet gebonden** aan de vergroeningsverplichtingen.
- ▶ Een landbouwer **met betalingsrechten**:
 - > is vrijgesteld van de vergroeningsverplichtingen voor percelen die **gecertificeerd** zijn als **biologisch** of **in omschakeling**, tenzij die landbouwer afstand doet van deze vrijstelling.
 - > is vrijgesteld van een herinzaaiverplichting voor percelen die 'blijvend' grasland werden door het afsluiten van een **agromilieumaatregel of een beheerovereenkomst**, maar die hij in het jaar na afloop van de agromilieumaatregel of beheerovereenkomst toch omzet.
- ▶ **Opgelet**: landbouwers die niet gebonden zijn aan de vergroeningsverplichtingen of die genieten van een vrijstelling van de vergroeningseisen moeten nog steeds de **bepalingen** van het **natuurdecreet** naleven: zij moeten naargelang de ligging van hun percelen, het verbod op het wijzigen van de vegetatie, de vergunningsplicht voor het wijzigen van de vegetatie of de zorgplicht respecteren. Zo moet ook elke natuurlijke persoon (landbouwer of niet), in het kader van de zorgplicht, het ploegen omzettingsverbod naleven van EKBG gelegen in de landbouwstreek de Polders, dat enkel onder de bescherming van de landbouwwetgeving valt.

7 GEVOLGEN NIET-VOLDOEN AAN DE VERPLICHTINGEN

Wanneer uw bedrijf **niet voldoet** aan de opgelegde verplichtingen, zal het **areaal** dat in aanmerking komt voor de vergroeningspremie **verminderd** worden. Concreet betekent dit dat de vergroeningspremie voor ten minste de volgende arealen niet zal uitbetaald worden:

- ▶ het areaal ecologisch kwetsbaar blijvend grasland dat geploegd of omgezet is, ondanks het ploeg- en omzettingsverbod;
- ▶ het areaal blijvend grasland dat onderhevig is aan een omzettingsverbod en desalniettemin is omgezet;
- ▶ het areaal blijvend grasland dat onderhevig is aan een heraanlegverplichting, maar waarop deze heraanleg niet is uitgevoerd, of dat na heraanleg vroegtijdig is omgezet.

Daarbovenop is een **bijkomende administratieve sanctie** mogelijk (zie fiche 'Vergroening – algemeen').

Zo is het niet-naleven van het 'verbod op het wijzigen van de vegetatie of de natuurvergunningverplichting' eveneens een inbreuk op de randvoorwaarden.

8 IMPACT STATUS 'BG' OP DE VERPLICHTINGEN ROND DE OVERIGE VERGROENINGSMATREGELEN

De status 'BG' heeft een impact op de verplichtingen rond de overige vergroeningsmaatregelen. Een perceel dat via de status 'BG' wordt aangeduid als blijvend grasland, is daardoor ook **geen 'bouwland'** of **'blijvende teelt'**. De oppervlakte van dit perceel zal dus niet meetellen bij de berekening van het benodigde areaal ecologisch aandachtsgebied (zie ook fiche 'vergroening ecologisch aandachtsgebied'). Daarnaast maakt dit perceel geen deel uit van het areaal bouwland waarop u gewasdiversificatie moet toepassen. Het is dus de status 'BG' dat bepaalt of grasland al dan niet tot het bouwland behoort.

9 RANDVOORWAARDENMAATREGEL BLIJVEND GRASLAND

Sinds 2017 behoort het behoud van blijvend grasland aan de hand van een individueel referentieareaal niet langer tot de randvoorwaardenverplichtingen. Let wel, het eventueel verbod op het wijzigen van de vegetatie van historische permanente graslanden onder de beheerseis voortvloeiend uit de Habitat- en Vogelrichtlijn blijft wel van kracht.

10 OMZETTEN PERCEEL BLIJVEND GRASLAND DAT GEEN EKBG IS

Op de eerste plaats moet u omzichtig omspringen met uw areaal blijvend grasland. Door het omzetten van blijvend grasland kan de Vlaamse ratio blijvend grasland met meer dan 5% dalen waardoor een algemeen omzettingsverbod van kracht wordt en u verplicht zal worden om opnieuw blijvend grasland aan te leggen.

Een perceel blijvend grasland dat niet aangeduid is als EKBG, zou dus zolang de daling van de Vlaamse ratio blijvend grasland minder dan 5% bedraagt, mogen geploegd worden, maar naast de vergroeningsverplichtingen moet ook rekening gehouden worden met de bepalingen van het Natuurdecreet. Niet alle graslanden die onder de bescherming van het Natuurdecreet vallen, zijn aangeduid als EKBG.

Wanneer u een perceel dat geen EKBG is, toch zou willen omzetten, moet u dus steeds nagaan of dit ook volgens de natuur- of andere wetgeving mogelijk is. De 'Checklist bij het scheuren van graslanden' op www.vlaanderen.be/landbouw/vergroening (doorklikken naar 'Blijvend grasland') kan daarbij helpen.

Het niet naleven van het verbod op het wijzigen van de vegetatie of de natuurvergunningplicht is meteen een inbreuk op de randvoorwaarden, namelijk op de beheerseis voortvloeiend uit de Habitat- en Vogelrichtlijn (zie de algemene brochure randvoorwaarden op www.vlaanderen.be/landbouw/randvoorwaarden).

Kunstmatige creatie van voordelen

Iedere vorm van bedrijfsorganisatie of aangifte die artificieel opgezet wordt met het oog op het veilig stellen van steunbetalingen of het verkrijgen van meer betalingen, evenals het ontlopen van verplichtingen zoals vergroening, randvoorwaarden,... wordt beschouwd als 'het kunstmatig creëren van voorwaarden om een voordeel te verkrijgen' conform artikel 60 van verordening (EU) nr. 1306/2013. Deze beoordeling zal over campagnes heen gebeuren en kan aanleiding geven tot correctieve acties.

Disclaimer

Het Vlaams Gewest heeft deze fiches met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld op basis van de meest actuele beschikbare informatie. Het Vlaams Gewest kan evenwel geen enkele garantie geven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze fiches. U mag deze informatie niet als een persoonlijk, professioneel of juridisch advies of een equivalent daarvan beschouwen. Het Vlaams Gewest/de Vlaamse Gemeenschap kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor schade die u zou ondervinden door het gebruik van de informatie die in deze fiches/website is opgenomen.